

Nr 150.

Av herr **Albertsson m. fl.**, om utredning rörande de beskattningsfria avdragen samt dyrortsgrupperingen beträffande löner, pensioner och folkpensioner.

Statsmakternas strävan att så rättvist som möjligt avväga inkomsttagarnas bärkraft och behov vid utkrävande av skatter och utgivande av löner och pensioner har till resultat lämnat ett system som blivit allt omfångsrikare i den mån landets befolkning mer och mer flyttar samman i större och mindre samhällen. När systemet med olika skattefria avdrag och dyrortsgruppering av lönerna först infördes funnos nog vissa bärande motiv för detsamma, i det att levnadskostnaderna i stad och på land då företedde olikheter på ett helt annat sätt än nu.

På senare år har emellertid en avsevärd förändring i detta hänseende skett. På grund av att lantbrukets organisationer fått en snart hundraprocentig utbredning levereras huvuddelen av dess produkter i oarbetat skick till i städer eller andra större centra belägna uppsamlings- eller förädlingsanläggningar såsom mejerier, slakterier, konserveringsanläggningar och kvarnar för att sedan därifrån i mer eller mindre arbetat skick återdistribueras till samhällen och landsbygd. Detta har till följd att priserna å respektive varor blivit utjämnade, ja i vissa fall högre på den rena landsbygden än i städerna, på grund av de dubbla fraktkostnaderna.

Genom en allt större utbredning av de områden inom vilka hittills huvudsakligen i städer och större samhällen för byggnadsarbetarnas olika grupper gällande arbetslöner kommit att tillämpas ha landsbygdens byggnadskostnader så gått i höjden att den stora skillnad som förr fanns mellan olika orter i fråga om hyror allt mer utjämnats. Den olikhet som fortfarande finnes i detta hänseende torde uteslutande grunda sig på lägenheternas olika standard samt i förmånerna av den nära tillgången till sjukvård, bildningsmöjligheter av olika slag samt allt vad till andlig och lekamlig nödtorft i övrigt hörer.

Man torde därjämte våga framkasta det påståendet, att den väsentliga orsaken till den olikhet i levnadskostnaderna som fortfarande finnes är just den olika lönesättningen.

Systemet med dyrortsgruppering av lönerna vilar således på sig självt.

Undantag från detta påstående utgöres endast av våra nordligare bygder, där de långa transportkostnaderna spela in.

Då frågan om dyrortsgrupperingen var före i riksdagen 1939 avlogs kravet på ny utredning med hänvisning till det uttalande i ämnet som gjorts av 1936 års lönesakkunniga och vilket i princip var godkänt av 1938 års riksdag genom det civila lönereglementets antagande. Den omgruppering av dyrorterna, som

var avsedd att företagas 1939, har av mellankommande skäl ej kommit till stånd

Då emellertid sedan 1936 en stark förskjutning mellan de olika grupperna och en genomgripande förändring av samhällsstrukturen skett, torde nu tiden vara inne för en grundlig utredning av frågan i hela dess vidd.

Denna utredning bör omfatta såväl skatteavdragen som dyrortsgrupperingen av löner, pensioner och folkpensioner. Härvid bör särskilt beaktas, att eventuella ökningsar av det allmännas utgifter å ena sidan så långt möjligt är böra uppvägas av motsvarande minskningar å andra sidan.

En ständigt växande opinion för en grundlig omjustering av hela systemet förefinnes inom alla delar av landet. Största möjliga jämnhet i mot varandra svarande löner och pensioner med därav följande utjämning i köpkraft och levnadsvillkor är önskvärd.

På grund av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om en skyndsamt utredning såväl rörande de beskattningsfria avdragens lämpligaste storlek och största möjliga likformighet mellan de olika orterna som även förenkling av dyrortsgrupperingen för löner och pensioner genom minskning av gruppernas antal och största möjliga utjämning dem emellan med beaktande av de finansiella synpunkter som ovan anförts, samt att de förslag vartill denna utredning kan föranleda snarast möjligt föreläggas riksdagen.

Stockholm den 23 januari 1941.

Eskil Albertsson.

John Björck.

E. A. Lindblom.

Gottfr. Karlsson.
